

Finansklagenemnda Person

Avgjørelse FinKN 2025-640

18.6.2025

Gjensidige Forsikring ASA

Livsforsikring/uføredokument/pensjon

Uførekapital – nødvendig kunnskap – foreldelse - fal. § 18-6 første ledd – fel. § 10 nr. 1.

Forsikringstaker tegnet en individuell uføredokument med engangsutbetaling i 2001. Han ble varig ufør i 2008. Forsikringen opphørte i 2016 på grunn av at forsikringstaker nådde øvre aldersgrense. Krav om utbetaling ble fremsatt av de etterlatte 27.5.24. Foretaket avslo kravet, med henvisning til at kravet var foreldet. Saken reiste spørsmål om etterlattes krav var foreldet, herunder om tilleggsfristen i fel. § 10 nr. 1 kom til anvendelse. Nemnda la til grunn at forsikringstaker oppfylte vilkårene for utbetaling i 2008, og at foreldelsesfristen på 10 år da utløp ved utgangen av 2018. Nemnda kunne ikke se at vilkårene for å anvende tilleggsfristen var oppfylt, ettersom forsikringstaker selv tegnet dekningen og betalte denne frem til opphør. Spørsmålet om forsikringstakers psykiske helsetilstand kunne tilsi at han ikke hadde kunnskap, var lite egnet for nemndas skriftlige saksbehandling. Nemnda ga foretaket medhold.

Saksfremstilling

Forsikringstaker hadde en individuell uføredokument med engangsutbetaling (kapitalforsikring) tegnet i 2001. Han betalte premie frem til den opphørte pga. alder i 2016. Han døde 28.5.24.

Fra forsikringsbevis:

Uføreforsikring 250 000

Engangsutbetaling ved varig arbeidsuførhet.

Opphører senest 15.01.2016

Erstatning utbetales til forsikrede

Det er knyttet reservasjon til dekningen, se "Forsikringsbevis reserverasjoner"

...

Hva dekkes

- **Varig arbeidsuførhet**

Med arbeidsuførhet menes en reduksjon av evnen til å utføre inntektsgivende arbeid på grunn av sykdom eller skade.

Arbeidsuførheten

- må ha vært minst 50 % i en sammenhengende periode på 2 år

- må være fastsatt som minst 50 % og varig i et hvert yrke

Forutsetningene for erstatning er beskrevet i Erstatningsregler i del 3.

Fra vilkårene:

Uføreforsikring

...

2 Vilkår for utbetaling - forsikringstilfellet

Forsikringstilfellet inntreffer hvis den forsikrede har vært minst 50 % arbeidsufør sammenhengende i minst to år og uførheten er 50 % og varig. Kriteriene må oppfylles mens forsikringen er i kraft.

Folketrygden (nå Nav) innvilget 26.9.08 full (100 %) uførepensjon fra 1.10.08.

I brev 14.12.16 informerte foretaket om at uføredekning opphørte på grunn av øvre aldersgrense 60 år.

De etterlatte (heretter klager) fremmet krav 27.5.24 per telefon.

Forsikringstaker døde 28.5.24.

Foretaket avslo kravet 4.9.24 idet det la til grunn at forsikringstaker ble varig ufør i 2008, og at kravet derfor var foreldet.

Klager har i det vesentlige anført at kravet ikke er foreldet. Klager bestrider ikke at forsikringstaker fikk brev og regninger for dekningen som ble betalt. Han var schizofren/psykisk syk, og var en passiv mann med en lege som ikke fulgte han opp godt nok. Pårørende/klager fikk ikke innsyn pga. personvern og at forsikringstaker ikke ville ha hjelp. Han leste ikke brev, og betaling gikk automatisk i autogiro. Da forsikringstaker døde fant klager store mengder ulest post, også fra foretaket. Det er helt åpenbart at forsikringstaker ikke var kjent med uføredekningen, som ble betalt punktlig i alle år. Det er derfor foreldelsesfristen på 20 år som gjelder.

Foretaket har i det vesentlige anført at kravet er foreldet. Forsikringstaker oppfylte vilkårene om minst 50 % uførhet i alle fall fra 1.10.08, og foreldelsesfristen startet senest da. Han var ikke i slik aktsom god tro at foreldelsesfristen på 20 år er relevant.

Finansklagenemnda Persons begrunnelse

Spørsmålet er om kravet er foreldet, herunder om tilleggsfristen i fel. § 10 nr. 1 kommer til anvendelse.

Foreldelse av engangsutbetaling ved uførhet (uførekapitalforsikring) er regulert i fal. § 18-6 første ledd. Bestemmelsen fastsetter at krav på forsikringssum ved kapitalforsikring i livsforsikring foreldes etter 10 år. Fristen begynner å løpe «ved utløpet av det kalenderår da den berettigede fikk nødvendig kunnskap om de forhold som begrunner kravet». I tillegg gjelder det en absolutt foreldelsesfrist på 20 år, som løper fra utløpet av det kalenderåret da forsikringstilfellet inntraff. For øvrig gjelder reglene i foreldelsesloven (fel.), men likevel slik at den absolutte foreldelsesfristen ikke kan forlenges etter fel. § 10, jf. fal. § 18-6 fjerde ledd.

Utgangspunktet er etter dette at krav på kapitalforsikring (engangsutbetaling) foreldes 10 år etter at forsikrede (klagers far) kunne kreve utbetaling. Den absolutte fristen på 20 år, gjelder i tilfelle der den berettigete i god tro ikke var kjent med at han ikke hadde rett til utbetaling.

Innvilgelse av uføretrygd fra Nav forutsetter at forsikringstakers arbeidsuførhet ble vurdert å være varig. Det betyr at forsikringstaker allerede i 2008 oppfylte kravet til varig uførhet også under den aktuelle uføreforsikringen. Han hadde da krav på utbetaling. Foreldelsesfristen på 10 år i fal. § 18-6 første ledd startet etter dette å løpe i 2008, og utløp ved utgangen av 2018. Dette innebærer at kravet var foreldet da det ble fremmet etter hans død i 2024.

I aktuelle sak er det ingen tvil om at forsikringstaker var kjent med at han var 100 % uføretrygdet siden 1.10.08. Han var således kjent med at han i 2010 hadde vært 100 % arbeidsufør i minst 2 år, og de faktiske forhold som gjorde at han hadde krav på utbetaling av uførekapitalen.

Dersom forsikringstaker måtte forventes å være kjent med at han har en forsikring, og de faktiske forhold som gjør at han etter vilkårene har rett til erstatning, er han ikke i slik aktsom god tro og har ikke rett til denne forlengede fristen. At han likevel opplevde å være i uvitenhet om dekningen og at denne gir rett til erstatning, gir ikke rett til forlenget frist, jf. 2019-676 der det under spørsmål om tilleggsfrist etter foreldelsesloven ble uttalt:

Spørsmålet blir etter dette om tilleggsfristen i fel. § 10 nr. 1 jf. fal. § 18-6 fjerde ledd kommer til anvendelse. Bestemmelsen fastsetter at foreldelse tidligst inntreffer 1 år fra den dagen da "fordringshaveren fikk eller burde skaffet seg" nødvendig kunnskap om fordringen eller skyldneren. Fristen kan anvendes i tillegg til fals foreldelsesfrist på tre år. Dette forutsetter et kvalifisert kunnskapskrav, nemlig at vedkommende må ha manglet "nødvendig" kunnskap om fordringen eller skyldneren.

Spørsmålet er etter dette om forsikringstaker var eller burde vært kjent med at han hadde den aktuelle dekningen.

Forsikringstaker tegnet dekningen selv i 2001, og han betalte denne frem til 2016. Dette må derfor i det minste ha fremgått av kontoutskrifter. Klager har ikke bestridt at forsikringstaker mottok brev mm. fra foretaket, og han kunne der ha gjort seg kjent med forsikringen. Når klager raskt var i stand til å finne dekningen og å fremme krav, er det vanskelig å se at ikke også forsikringstaker kunne ha funnet ut dette. Slik saken er opplyst legger nemnda til grunn at forsikringstaker enkelt kunne ha blitt kjent med dekningen, og at han således burde skaffet seg nødvendig kunnskap om denne.

På denne bakgrunn finner nemnda at forsikringstaker ikke hadde krav på tilleggsfrist, og kravet ble derfor foreldet ved utløpet av 2018. Det er på det rene at klager ikke arver større rett enn det forsikringstaker selv hadde.

Klagers anførsel om at det er 20-årsfristen som gjelder pga. manglende kunnskap, kan etter nemndas syn ikke føre frem.

Klager har anført at forsikringstaker var schizofren/psykisk syk, og ikke ble fulgt godt nok opp av lege. Det er ikke opplyst noe om at forsikringstaker hadde oppnevnt verge, og etter nemndas syn er det ikke sannsynliggjort at han var så syk at han ikke var i stand til generelt å håndtere egne forhold. Når det gjelder betydningen av forsikringstakers psykiske tilstand, bemerkes det at dette er et bevissspørsmål som er lite egnet for nemndas rent skriftlige saksbehandling, og som vil kunne belyses bedre med umiddelbar bevisførsel for domstolene.

Avgjørelsen er enstemmig.

Finansklagenemnda Persons konklusjon

Foretaket gis medhold.

Ved behandlingen deltok Kaja de Vibe Malling (leder), Barbro Paulen (bransjerepresentant) og Paal Bjønness (forbrukerrepresentant).